

Ireneusz WIECH

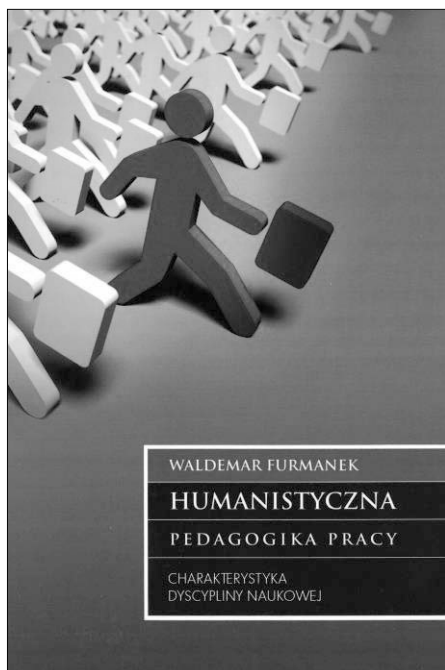
---

*Mgr, nauczyciel w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Przemyślu,
ul. Dworskiego 99, 37-700 Przemyśl; iwiech@poczta.onet.pl*

**HUMANISTYCZNA PEDAGOGIKA PRACY. CHARAKTERYSTYKA
DYSCYPLINY NAUKOWEJ, WYD. UNIwersYTETU RZESZOW-
SKIEGO, RZESZÓW 2013, SS. 474, ISBN 978-83-7338-873-4
– MONOGRAFIA PROF. WALDEMARA FURMANKA**

RECENZJA

Publikacja Waldemara Furmanka z Uniwersytetu Rzeszowskiego jest książką wprowadzającą do badań i analizy dotyczącej humanistycznej pedagogiki pracy. Autor podejmuje w niej niełatwą próbę usystematyzowania zagadnień stosunkowo młodej dyscypliny pedagogiki polskiej ze szczególnym nastawieniem sprecyzowania podstawowych wymiarów metodologicznych dziedziny. Jednak nie uwzględnia powiązań pedagogiki pracy z innymi dyscyplinami naukowymi, jak również z innymi dyscyplinami pedagogicznymi, odsyłając w tej kwestii do prac prof. Z. Wiatrowskiego.

W. Furmanek w książce przedstawia wiele zagadnień subdyscypliny naukowej uwzględniając kontekst charakterystyki dyscypliny, metodologię, transpozycję metodologii, predefiniuje paradygmaty

wykorzystywane do precyzowania spojrzenia badawczego, a także zastanawia się nad przyszłością pracy, która wytycza nowe myślenie i nowe kierunki jej rozwoju wpływając na dynamizm przemian mających wpływ na te badania.

Książkę poprzedza krótkie *Wprowadzenie*, będące wstępem do tematyki publikacji wraz z dobrze zarysowanym celem, jaki stawia sobie Autor. Cała publikacja składa się z trzech części, które podzielono na dwadzieścia trzy rozdziały. Każdą część poprzedza niezależny wstęp, będący wprowadzeniem do problematyki poruszanego materiału. Uzupełnieniem całości jest *Zakończenie* z bogatą bibliografią. Książkę kończy zaś *Posłowie*, które jest ważnym dodatkiem prezentowanej monografii. Jest to bowiem wiedza z indywidualnych przemyśleń i doświadczeń Autora o dyscyplinie, która ma w istotny sposób domykać całą pracę. To tu możemy dowiedzieć się o dalszych celach i planach edytorskich kolejnych książek traktujących o tematyce humanistycznej pedagogiki pracy przez W. Furmanka.

W części pierwszej Autor dokonuje retrospekcji z równoczesnym szerokim spojrzeniem do wybranych zagadnień współczesności tematyki pedagogiki pracy jako dyscypliny naukowej. Na wstępie przedstawia pedagogikę pracy w kontekście ogólnej charakterystyki jej opisu jako dyscypliny naukowej. Zastanawia się nad przemianami w aspekcie filozofii edukacji oraz przedmiotem badań pedagogiki pracy. Dokonuje przeglądu polskiej pedagogiki pracy. Cenne są tu refleksje dotyczące teraźniejszości pedagogiki pracy rekapitułujące problematykę: celów wychowania, zawodoznawstwa, treści kształcenia, kwalifikacji nauczycieli i pracowników, warunków realizacji procesów edukacji zawodowej czy w końcu analizy wyników nauczania i zagadnień pedeutologii.

W części pierwszej zawarte są również treści będące refleksją charakterystyki punktu widzenia na przedmiot badań – a w szczególności humanistyczne aspekty współczesnej pedagogiki pracy.

Druga część zawiera analizę przemian w metodologii badań humanistycznej pedagogiki pracy widzianych w świetle podstawowych paradygmatów i „meta-teorii pedagogicznej”. W. Furmanek przedstawia w niej czytelnikowi także aspekty metodologii badań problemów nauk humanistycznych. Dużo miejsca poświęca wskazaniu właściwego kierunku tych badań, którego celem nadrzędnym o najwyższym priorytecie jest człowiek, zaś metody podporządkowane są badaniom jakościowym ze wsparciem opisu ilościowego. Oprócz tego w interesujący sposób przedstawia tematykę problematyki języka pedagogiki pracy, zwracając baczną uwagę na pilne potrzeby prac naukowo-badawczych terminologii i języka dyscypliny. Ponadto zwraca uwagę na konieczność reinterpretacji pojęć cywilizacji informacyjnej.

Trzecia część publikacji, najdłuższa, złożona z dwunastu rozdziałów, ukazuje rozważania nad przyszłością pracy będącej wyznacznikiem przedmiotu badań humanistycznej pedagogiki pracy. Szczególną uwagę przykuwa precyzyjne

zobrazowanie przez Autora istoty myślenia o przyszłości w humanistycznej pedagogice pracy i przemian w myśleniu o pracy ludzkiej. Dużo miejsca W. Furmanek w tej części poświęcił specyfikacji technologii informacyjnej i jej wpływowi na procesy poznawania. Uogólniając wskazuje zagrożenia cywilizacyjne w postaci przeładowania informacyjnego, ale wskazuje równocześnie, że najbardziej istotnymi elementami dla pracy ludzkiej są informacja i wiedza, a także kompetencje do ich wykorzystania. Ponadto w interesujący sposób przedstawia konsekwencje powszechnej obecności technologii informacyjno-komunikacyjnych w jakościowych zmianach wyników pracy cywilizacji informacyjnych.

W dalszej części Autor prowadzi rozważania dotyczące przemian w pracy człowieka i przemian na rynku pracy podyktowanej zmianami cywilizacyjnymi (społeczeństwo wiedzy i gospodarki opartej na wiedzy) i nowymi technologiami (telepraca). Te rozważania prowadzą do refleksji koncepcji teoretycznych przyszłości pracy, a w szczególności problematyki badań ewaluacji zawodów.

Ta część pracy zawiera rozdział XII będący wstępem o bardzo praktycznych walorach, mogący przyczynić się do odnowy kulejącego kształcenia zawodowego. Jest to analiza problematyki szkoły i edukacji zawodowej jako terenu badań humanistycznej pedagogiki pracy. W tych treściach autor przedstawia potrzeby ujednolicenia paradygmatów teorii edukacji zawodowej, rekapitulacji pojęć i definicji cech edukacji zawodowej, dysfunkcjonalności dotychczasowej edukacji zawodowej. Rozważania kończą dygresje na temat edukacji zawodowej i europejskich ram kwalifikacji zawodowych.

Przedstawiona w książce wiedza wskazuje na bardzo wysokie przygotowanie merytoryczne i duże doświadczenie w prezentowanej tematyce Autora. W. Furmanek systemowo ukazuje tematykę *Humanistycznej pedagogiki pracy* prezentując ją jako *dyscyplinę naukową*.

Głównym nurtem rozważań w publikacji rzutującym na badania naukowe jest człowiek, czyli osoba działająca w grupie społecznej, a więc środowisku będącym naturalnym ośrodkiem jego życia, pracy i rozwoju. Z lektury dowiemy się, że pedagogika pracy traktuje o zagadnieniach, które stanowią obiekt zainteresowania pedagogiki ogólnej i innych dyscyplin pedagogicznych, ale ma też ona pokazywać własny zestaw zagadnień i problemów – charakterystycznych, zespolonych wokół (zagadnień, o których traktuje ta książka), takich jak: sylwetka człowieka – jakiego chcemy wychować; treści, metod, środków kształcenia etc.; zadań zawodowych, jakie będzie wykonywać absolwent określonej szkoły zawodowej; doksztalcanie oraz doskonalenia zawodowe; skuteczność kształcenia oraz doksztalcania i doskonalenia zawodowego czy w końcu skuteczność działań wychowawczych w miejscu pracy.

Prezentowane w książce zagadnienia umożliwią czytelnikowi zaznajomienie się z bardzo ważkimi problemami charakterystycznymi dla współczesnych zjawisk społecznych ze szczególnym naciskiem na problematykę metod i sposobów

badawczych humanistycznej pedagogiki pracy. Podczas studiów zawartego materiału pojawią się refleksje nad tym gdzie nauka i metody badawcze znajdują się obecnie, ale są również inspiracje dotyczące rozmyślenia nad tym, co będzie w przyszłości i jak już teraz przygotować się i stworzyć metody i środki do badań tej ważnej subdyscypliny, jaką niewątpliwie jest *Humanistyczna pedagogika pracy*.